

Економіка

УДК 330.1:338.24

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15015044>

**Вплив інтелектуалізації на економічну поведінку суб'єктів
господарювання в умовах розвитку організаційно-економічного
забезпечення економічної безпеки**

Сімкова Тетяна

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки повітряного транспорту, Національний авіаційний університет, e-mail: simkova.t.a@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-7949-0388>

Копча Юрій

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки повітряного транспорту, Національний авіаційний університет, e-mail: yurii.korcha@npp.nau.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0001-6639-6421>

Прийнято: 23.09.2024 | Опубліковано: 03.10.2024

***Анотація.** У статті досліджено вплив інтелектуалізації на економічну поведінку суб'єктів господарювання в умовах розвитку організаційно-економічного забезпечення економічної безпеки. Розглянуто основні аспекти інтелектуалізації економіки, зокрема використання цифрових технологій, розвиток людського капіталу та впровадження інновацій. Визначено ключові аспекти забезпечення економічної безпеки підприємств, серед яких управління ризиками, стратегічне планування, автоматизація бізнес-процесів та цифровізація. Досліджено взаємозв'язок між рівнем інтелектуалізації та конкурентоспроможністю підприємств, а також окреслено перспективи подальшого розвитку інтелектуальних технологій у сфері бізнесу.*

Мета дослідження. Дослідити особливості економічної безпеки суб'єктів господарювання в умовах інтелектуальної економіки, проаналізувати взаємозв'язок між рівнем інтелектуалізації підприємств та їхньою економічною поведінкою, а також визначити організаційно-економічні складові, що сприяють підвищенню економічної безпеки в умовах цифровізації та глобалізації.

Завдання дослідження. Завданням дослідження є аналіз впливу інтелектуалізації на економічну поведінку суб'єктів господарювання, дослідження ролі цифровізації та інформаційних технологій у забезпеченні економічної безпеки підприємств, встановлення основних загроз та ризиків для бізнесу в умовах цифрової трансформації, визначення ключових складових організаційно-економічного забезпечення стійкості бізнесу в умовах сучасних викликів, оцінка значення розвитку людського капіталу та інновацій для підвищення конкурентоспроможності підприємств, а також розробка рекомендацій щодо вдосконалення стратегій економічної поведінки підприємств у контексті інтелектуалізації.

Ключові слова: економічна безпека, суб'єкти господарювання, економічна поведінка, інтелектуальна економіка, організаційно-економічне забезпечення, інновації, людський капітал, конкурентоспроможність.

The impact of intellectualisation on the economic behaviour of business entities in the context of development of organisational and economic security

Simkova Tetiana

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Air Transport Economics National Aviation University, <https://orcid.org/0000-0001-7949-0388>

Kopcha Yurii

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Air Transport Economics National Aviation University, <https://orcid.org/0000-0001-6639-6421>

Abstract. *The article examines the impact of intellectualization on the economic behavior of business entities in the context of developing organizational and economic support for economic security. The main aspects of economic intellectualization, particularly the use of digital technologies, human capital development, and innovation, are considered. The key aspects of ensuring the economic security of enterprises are identified, including risk management, strategic planning, business process automation, and digitalization. The relationship between the level of intellectualization and the competitiveness of enterprises is investigated, and the prospects for further development of intellectual technologies in business are outlined.*

The purpose of the study. *To investigate the peculiarities of economic security of business entities in the context of the intellectual economy, to analyze the relationship between the level of intellectualization of enterprises and their economic behavior, and to identify the organizational and economical components that contribute to improving economic security in the context of digitalization and globalization.*

Objectives of the study. *The objectives of the study are to analyze the impact of intellectualization on the economic behavior of business entities, to study the role of digitalization and information technology in ensuring the economic security of enterprises, to identify the main threats and risks to business in the context of digital transformation, to identify the key components of organizational and economic support for business sustainability in the face of modern challenges, to assess the importance of human capital development and innovation for increasing the competitiveness of enterprises, and to develop recommendations for improving the economic security of enterprises.*

Keywords: *economic security, business entities, economic behaviour, smart economy, organisational and economic support, digitalisation, innovation, human capital, competitiveness, risk management.*

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується переходом до інтелектуальної економіки (knowledge-based economy), де головним ресурсом стають знання, інформація та цифрові технології. Умови жорсткої конкуренції, глобалізація ринків та швидка автоматизація бізнес-процесів створюють нові виклики для суб'єктів господарювання. Одним із ключових аспектів успішної діяльності підприємств є економічна безпека, яка в умовах інтелектуальної економіки набуває нових форм. Цифровізація бізнес-процесів, автоматизація виробництва, використання штучного інтелекту та аналітики великих даних дозволяють суб'єктам господарювання підвищувати ефективність своєї діяльності. Традиційні загрози, такі як фінансові ризики чи нестабільність ринку, доповнюються кіберзагрозами, інформаційними атаками та конкурентною боротьбою за висококваліфіковані кадри.

У цьому контексті забезпечення економічної безпеки підприємств стає стратегічним пріоритетом, що вимагає адаптації організаційних структур, інвестування в цифрову інфраструктуру та впровадження нових методів управління ризиками [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика забезпечення економічної безпеки підприємства входить до сфери наукових інтересів багатьох учених. Зокрема, проблеми формування та розвитку організаційно-економічного забезпечення економічної безпеки підприємства у своїх наукових дослідженнях торкаються такі автори, як: Ареф'єв С., Ареф'єва О [1].., Дячков, Д. [2].., Потапюк, І., Капран, І., Зіненко, К. [3].., Кобелева, Т., Лепейко Т. [4].., Грузіна І., Пілецька С., Коритько Т. [6].., Прохорова В[7].., Крутова А., Дяченко К., Смерічевський С. [8].., Титикало В. [9].., Тульчинська С., Солосіч О., Чорній В. та ін. Таким чином, можемо спостерігати значну

зацікавленість учених проблемою розвитку організаційно-економічного забезпечення безпеки бізнесу в умовах впливу інтелектуальної економіки на економічну діяльність підприємств. Незважаючи на достатню кількість праць із досліджуваної проблематики, усе ж варто зауважити, що питання розвитку організаційно-економічного забезпечення економічної безпеки підприємства часто розглядаються доволі частково, окремі аспекти забезпечення економічної безпеки сучасного підприємства досі є обділеними увагою науковців та потребують подальшого обґрунтування й розроблення. Серед іншого, варто зосередити увагу на подальших наукових пошуках у сфері впливу інтелектуалізації на економічну поведінку суб'єктів господарювання в умовах розвитку організаційно-економічного забезпечення економічної безпеки.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Дослідження особливості економічної безпеки суб'єктів господарювання в умовах інтелектуальної економіки, аналіз взаємозв'язку між рівнем інтелектуалізації підприємств та їхньою економічною поведінкою, а також визначення організаційно-економічних складових, що сприяють підвищенню економічної безпеки в умовах цифровізації та глобалізації.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Завданням дослідження є аналіз впливу інтелектуалізації на економічну поведінку суб'єктів господарювання, дослідження ролі цифровізації та інформаційних технологій у забезпеченні економічної безпеки підприємств, встановлення основних загроз та ризиків для бізнесу в умовах цифрової трансформації, визначення ключових складових організаційно-економічного забезпечення стійкості бізнесу в умовах сучасних викликів, оцінка значення розвитку людського капіталу та інновацій для підвищення конкурентоспроможності підприємств, а також розробка рекомендацій щодо вдосконалення стратегій економічної поведінки підприємств у контексті інтелектуалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економічна безпека суб'єктів господарювання – це здатність підприємства чи організації

забезпечувати стабільний розвиток, захист активів та ефективне використання ресурсів в умовах зовнішніх і внутрішніх загроз. У традиційному розумінні економічна безпека охоплює фінансову, кадрову, інформаційну, ресурсну та технологічну складові [2].

Економічна безпека є однією з ключових умов стабільного розвитку суб'єктів господарювання, регіонів та держави в цілому. Вона визначається як стан захищеності економічних інтересів підприємства, галузі чи країни від зовнішніх і внутрішніх загроз, що забезпечує стабільне функціонування, конкурентоспроможність і здатність до розвитку.

Сутність економічної безпеки проявляється через її основні складові: фінансову, виробничу, інноваційну, інформаційну, екологічну, соціальну та зовнішньоекономічну безпеку. Фінансова безпека забезпечує стійкість до ринкових коливань, економічних криз і фінансових махінацій. Виробнича безпека передбачає безперервність виробничих процесів та ефективне використання ресурсів. Інноваційна безпека полягає в здатності підприємства розвивати новітні технології та адаптуватися до змін. Інформаційна безпека забезпечує захист даних та інтелектуальної власності від несанкціонованого доступу чи кібератак [11].

Економічна безпека є динамічною категорією, що постійно змінюється під впливом нових викликів, зокрема глобалізації, діджиталізації, розвитку інтелектуальної економіки, зростання кіберзлочинності та нестабільності фінансових ринків. У сучасних умовах особливого значення набуває цифрова безпека, оскільки використання штучного інтелекту, великих даних, хмарних сервісів та автоматизованих систем управління вимагає посилених заходів із захисту від загроз.

Інтелектуалізація економіки означає перехід від ресурсно-орієнтованої моделі розвитку до моделі, заснованої на знаннях, інноваціях та технологіях. Це передбачає використання новітніх інформаційних систем, підвищення рівня освіченості та кваліфікації персоналу, розвиток дослідницької діяльності та технологічного підприємництва.

Підприємства, що впроваджують інтелектуальні технології, отримують низку переваг, зокрема [5]:

- підвищення продуктивності праці за рахунок автоматизації бізнес-процесів;
- зниження витрат шляхом оптимізації ресурсів і логістики;
- покращення якості управлінських рішень завдяки використанню аналітики та штучного інтелекту;
- прискорення процесу адаптації до змін ринку через цифрові технології.

Однак, інтелектуалізація також створює нові виклики, такі як необхідність значних інвестицій у цифрові технології, підготовка персоналу до роботи в нових умовах, ризики кіберзагроз та потреба в ефективному управлінні змінами.

Інтелектуалізація економіки є ключовим чинником трансформації економічної поведінки підприємств у сучасних умовах глобалізації та цифровізації. Вона охоплює впровадження інновацій, використання сучасних інформаційних технологій, розвиток людського капіталу та адаптацію бізнес-моделей до змінного ринкового середовища [1; 6]:

1. Зміна стратегій управління підприємствами. Сучасні підприємства все більше орієнтуються на знання та інновації як основу своєї діяльності. Використання цифрових технологій дозволяє значно підвищити ефективність процесів управління, автоматизувати виробництво, скоротити витрати та покращити якість ухвалення рішень. Інтелектуалізація сприяє формуванню гнучких бізнес-стратегій, що дає змогу швидко адаптуватися до змін ринкового середовища.

2. Вплив на конкурентоспроможність підприємств. Компанії, які впроваджують інтелектуальні технології, отримують конкурентні переваги завдяки підвищенню продуктивності, оптимізації ресурсів та поліпшенню якості продукції. Наприклад, використання штучного інтелекту та великих даних (Big Data) дозволяє аналізувати ринкові тенденції та прогнозувати

споживчу поведінку, що сприяє підвищенню ефективності маркетингових та управлінських рішень.

3. Оптимізація ресурсів і зниження витрат. Інтелектуалізація впливає на економічну поведінку суб'єктів господарювання, дозволяючи оптимізувати використання ресурсів. Автоматизація процесів виробництва та управління сприяє зниженню операційних витрат і підвищенню продуктивності. Впровадження цифрових платформ та інтернету речей (IoT) допомагає контролювати виробничі процеси в режимі реального часу, що мінімізує втрати та покращує ефективність діяльності.

4. Формування нових моделей економічної поведінки. Інтелектуалізація змінює традиційні моделі ведення бізнесу, сприяючи переходу до цифрової економіки. Розвиток електронної комерції, дистанційної роботи та автоматизованих сервісів сприяє формуванню нових форматів економічної діяльності. Наприклад, багато підприємств переходять до використання хмарних технологій для управління своїми ресурсами та бізнес-процесами.

5. Підвищення рівня економічної безпеки. Застосування інтелектуальних технологій дозволяє підприємствам краще управляти ризиками та забезпечувати економічну безпеку. Наприклад, системи аналізу великих даних допомагають прогнозувати фінансові ризики, а технології блокчейну сприяють підвищенню рівня безпеки фінансових транзакцій. Крім того, кібербезпека стає важливим аспектом захисту економічної інформації підприємств.

Інтелектуальна економіка ґрунтується на використанні знань та інформаційних технологій як основних факторів виробництва. Це створює нові виклики та змінює підходи до забезпечення економічної безпеки підприємств. Сутність економічної безпеки в умовах інтелектуальної економіки та встановлення основних загроз та ризиків для підприємства в умовах цифрової трансформації наведено на рис. 1.

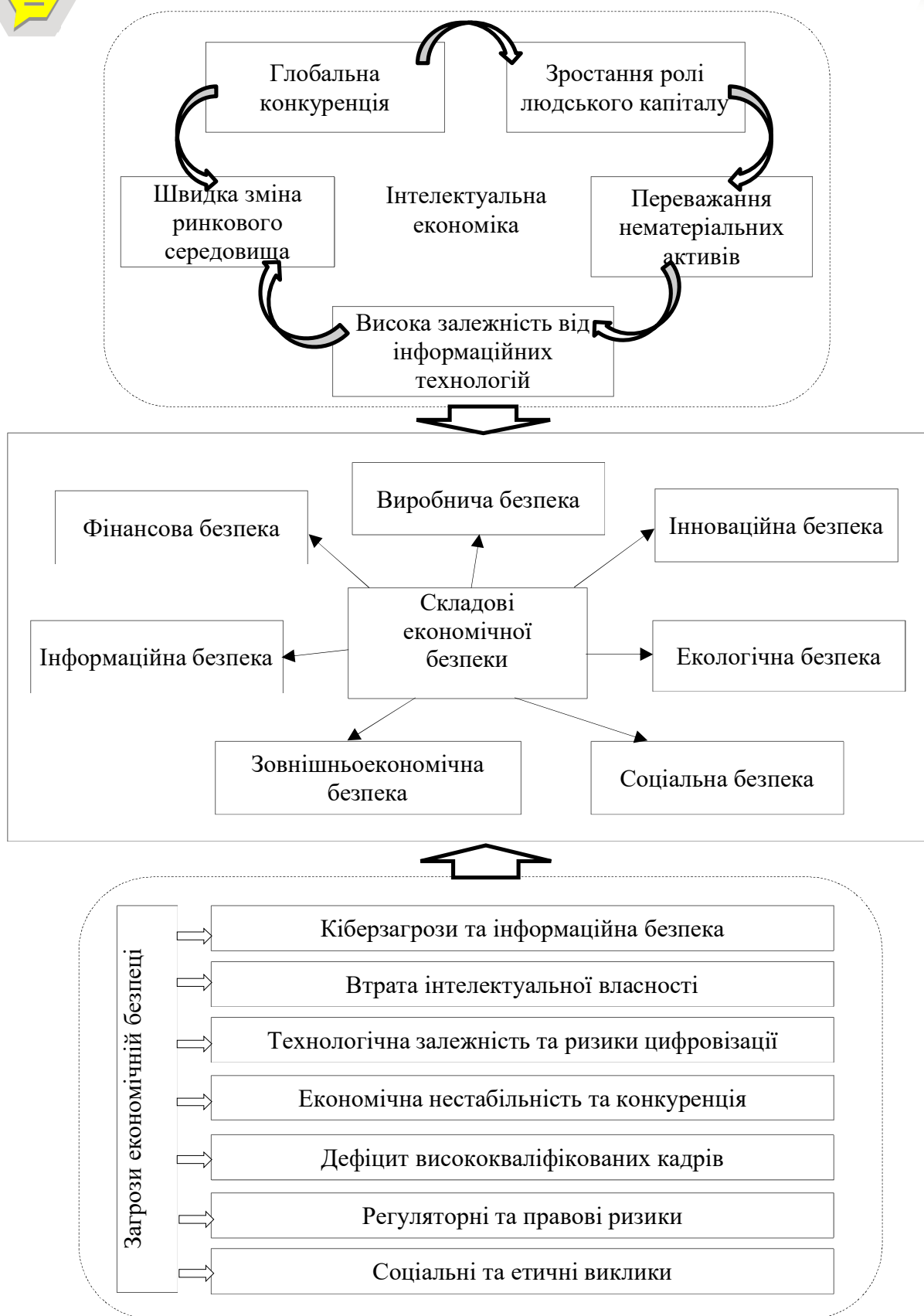

Рис. 1. Концептуальний підхід до забезпечення економічної безпеки підприємства в умовах інтелектуалізації

Джерело: авторська розробка

До ключових особливостей економічної безпеки в інтелектуальній економіці відносять [8]:

1. Переважання нематеріальних активів – основну цінність компаній становлять інновації, ноу-хау, база даних клієнтів та технологічні рішення.
2. Висока залежність від інформаційних технологій – кіберзлочини, маніпуляції даними та технологічні ризики стають ключовими загрозами.
3. Швидка зміна ринкового середовища – необхідність адаптації до нових цифрових трендів та регуляторних змін.
4. Глобальна конкуренція – компанії конкурують не лише на локальному ринку, а й у світовому цифровому середовищі.
5. Підвищена роль людського капіталу – кваліфіковані спеціалісти, здатні працювати в умовах цифрової економіки, є стратегічним ресурсом підприємства.

Інтелектуалізація економіки змінює підходи до ведення бізнесу, прийняття управлінських рішень та забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання. Сучасні підприємства функціонують в умовах, де ключову роль відіграють знання, інформаційні технології, цифрові платформи та інноваційний потенціал. Це суттєво впливає на економічну поведінку суб'єктів господарювання, оскільки відтепер їх конкурентоспроможність визначається не лише фінансовими ресурсами, а й здатністю ефективно використовувати інформацію, впроваджувати новітні технології та адаптуватися до змін глобального ринку [4].

Інтелектуалізація економіки передбачає активне застосування штучного інтелекту, великих даних, блокчейну та інших технологій, що змінюють традиційні бізнес-моделі та управлінські процеси. У зв'язку з цим суб'єкти господарювання змушені переглядати свою економічну поведінку, роблячи акцент на інноваційному розвитку, цифровій трансформації та посиленні аналітичних можливостей. Важливим аспектом стає стратегічне планування, що ґрунтується на прогнозуванні ринкових тенденцій, управлінні ризиками та оптимізації ресурсів у цифровому середовищі [7].

Розвиток інтелектуальної економіки та цифровізація бізнес-процесів відкривають нові можливості для суб'єктів господарювання, проте водночас породжують нові загрози економічній безпеці. Основні ризики пов'язані із залежністю від інформаційних технологій, кіберзагрозами, нестабільністю ринкового середовища, витоком інтелектуальної власності та іншими викликами.

Відповідно до концептуального підходу до забезпечення економічної безпеки підприємства можна виділити наступні загрози економічній безпеці та ризики в умовах інтелектуальної економіки [10; 13]:

1. Кіберзагрози та інформаційна безпека. Одна з найбільш актуальних загроз – зростаюча кількість кіберзлочинів, які можуть спричинити витік конфіденційної інформації, фінансові втрати та паралізацію бізнес-процесів. Хакерські атаки, фішингові схеми, віруси та інші методи кіберзлочинності стають дедалі витонченішими, що вимагає від підприємств значних інвестицій у систему кіберзахисту.

2. Втрата інтелектуальної власності. Інтелектуалізація економіки передбачає активний обмін знаннями та технологіями, що робить питання захисту інтелектуальної власності критично важливим. Незахищені патенти, торгові марки, авторські права та технологічні розробки можуть стати об'єктом промислового шпигунства чи незаконного копіювання конкурентами.

3. Технологічна залежність та ризики цифровізації. Підприємства, які інтегрують новітні технології в усі свої процеси, стають надто залежними від цифрових інструментів та інформаційних систем. Випадки технічних збоїв, відмов серверів, втрата даних або хакерські атаки можуть призвести до значних фінансових та репутаційних втрат.

4. Економічна нестабільність та конкуренція. Глобалізація та швидкий розвиток інтелектуальних технологій призводять до жорсткої конкуренції, що може спричинити нестабільність на ринку. Малий та середній бізнес, який не встигає адаптуватися до цифрової трансформації, ризикує втратити свої

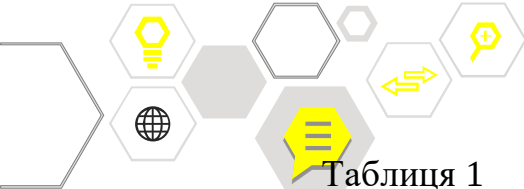
позиції, а великі корпорації можуть створювати монопольні структури, що ускладнює доступ нових гравців до ринку.

5. Дефіцит висококваліфікованих кадрів. Розвиток інтелектуальної економіки потребує значних людських ресурсів із високим рівнем компетенцій у сфері технологій, інженерії, програмування, управління цифровими системами тощо. Проте дефіцит таких спеціалістів стає серйозним викликом для підприємств, що гальмує процеси інноваційного розвитку та може призводити до "відтоку мізків" у більш розвинені країни.

6. Регуляторні та правові ризики. Законодавство багатьох країн не встигає адаптуватися до швидких змін у сфері цифрових технологій, що створює правову невизначеність для підприємств. Відсутність чітких норм регулювання штучного інтелекту, криптовалют, обробки персональних даних та інших аспектів цифрової економіки може спричинити юридичні конфлікти та фінансові санкції.

7. Соціальні та етичні виклики. Інтелектуалізація економіки призводить до автоматизації багатьох робочих процесів, що може спричинити масове вивільнення робочої сили. Це, своєю чергою, може призвести до зростання рівня безробіття, соціальної нестабільності та зниження купівельної спроможності населення.

Забезпечення економічної безпеки підприємств передбачає впровадження ефективних засобів управління, стратегічного планування, фінансової стійкості та мінімізації ризиків. Всі ці заходи можна поділити на дві групи: економічні складові, що стосуються фінансової стійкості, ресурсного забезпечення та інвестицій, і організаційні складові, які охоплюють управлінські процеси, кадрову політику, корпоративне управління та внутрішній контроль (табл. 1).

Таблиця 1

Архітектура взаємозв'язку між сутнісними елементами забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання

Складові	Елементи	Характеристика
Організаційні складові	Система управління підприємством	– чітке розподілення функцій та відповідальності між підрозділами; – централізоване або децентралізоване управління залежно від специфіки бізнесу; – застосування сучасних методів менеджменту (Agile, Lean, Six Sigma).
	Внутрішній контроль та аудит	– регулярні фінансові аудити та перевірки ефективності бізнес-процесів; – впровадження автоматизованих систем контролю та звітності; – моніторинг відповідності діяльності підприємства законодавчим нормам.
	Розвиток людського капіталу	– система мотивації та професійного розвитку працівників; – впровадження корпоративної культури, орієнтованої на ефективність та інновації; – адаптація персоналу до цифрових технологій та змін у бізнес-середовищі.
	Інформаційна безпека та захист даних	– впровадження систем кібербезпеки та захисту корпоративних мереж; – використання блокчейн-технологій та криптографічних методів захисту даних; – навчання персоналу основам кібербезпеки для запобігання інформаційним загрозам.
	Взаємодія з державними структурами та міжнародними партнерами	– участь у державних програмах економічного розвитку; – відповідність підприємства міжнародним стандартам якості (ISO, GMP тощо); – розширення партнерських зв'язків для зменшення залежності від одного ринку.
Економічні складові	Система стратегічного управління та планування	– розробка довгострокових і короткострокових стратегій; – прогнозування ризиків та розробка антикризових заходів; – управління бізнес-процесами на основі аналізу ринкових тенденцій; – диверсифікація діяльності підприємства для зменшення залежності від окремих факторів.
	Фінансова стійкість підприємства	– формування резервних фондів для покриття можливих збитків; – зниження фінансової залежності від зовнішніх запозичень; – диверсифікація джерел фінансування (банківські кредити, інвестори, державні гранти); – контроль дебіторської заборгованості та управління грошовими потоками.
	Управління ризиками та антикризове планування	– аналіз ринкових ризиків та прогнозування кризових ситуацій; – впровадження стратегій мінімізації ризиків (страхування, хеджування, резервування капіталу);

		– диверсифікація бізнесу та скорочення залежності від одного джерела прибутку.
	Оптимізація витрат і ресурсне забезпечення	– зниження витрат через оптимізацію виробничих процесів; – впровадження енергозберігаючих технологій; – ефективне управління логістикою та запасами.
	Інвестиційна діяльність та інновації	– залучення інвестицій у розвиток інноваційних продуктів та послуг; – впровадження автоматизованих систем управління бізнесом; – співпраця з науковими установами для впровадження новітніх технологій.

Джерело: авторська розробка

Виходячи з проведеного дослідження організаційно-економічного забезпечення економічної безпеки підприємства можна зробити висновок, що економічні складові забезпечення економічної безпеки включають фінансову стабільність, управління ризиками, оптимізацію ресурсів та інвестиційну діяльність, тоді як організаційні складові охоплюють ефективне управління підприємством, внутрішній контроль, розвиток людського капіталу, інформаційну безпеку та співпрацю з державними і міжнародними інституціями. Лише комплексний підхід до цих аспектів може забезпечити довгострокову стійкість підприємства, його конкурентоспроможність та здатність адаптуватися до змін у ринковому середовищі.

Розвиток людського капіталу та впровадження інновацій є ключовими факторами підвищення конкурентоспроможності підприємств у сучасних умовах глобалізації та цифрової трансформації. Людський капітал, що включає знання, навички, кваліфікацію та креативний потенціал працівників, визначає здатність підприємства генерувати нові ідеї, адаптуватися до змін ринкового середовища та впроваджувати технологічні вдосконалення. Інвестиції в освіту та професійний розвиток персоналу сприяють підвищенню продуктивності, ефективності бізнес-процесів та формуванню інноваційної культури всередині організації [9].

Інновації відіграють вирішальну роль у створенні нових продуктів, послуг та бізнес-моделей, що дозволяє підприємствам не лише підтримувати свої ринкові позиції, а й отримувати конкурентні переваги. Впровадження

сучасних технологій, автоматизація виробництва, цифровізація бізнес-процесів та використання штучного інтелекту підвищують гнучкість підприємств і дозволяють їм швидко реагувати на зміни попиту та вподобань споживачів. Інноваційний розвиток також сприяє оптимізації витрат, підвищенню якості продукції та послуг, покращенню логістичних процесів і розширенню можливостей виходу на міжнародні ринки.

Синергія між розвитком людського капіталу та впровадженням інновацій забезпечує стійкий економічний ріст підприємства, підвищує його адаптивність до ринкових змін та створює довгострокові конкурентні переваги. Компанії, що роблять ставку на інтелектуалізацію праці, постійне навчання персоналу та інтеграцію новітніх технологій у свою діяльність, демонструють вищу ефективність, фінансову стійкість та здатність до масштабування бізнесу. У сучасних умовах розвитку економіки знань підприємства, які активно інвестують у людський капітал та інноваційні розробки, мають значно кращі перспективи для успішного функціонування та лідерства на ринку [12].

Результати дослідження показали, що високий рівень інтелектуалізації дозволяє підприємствам ефективніше управляти ресурсами, прогнозувати ризики та адаптуватися до змін ринкового середовища.

Застосування сучасних технологій, автоматизація процесів, розвиток людського капіталу та створення ефективних механізмів управління сприяють підвищенню рівня економічної безпеки. Важливу роль у цьому відіграє цифровізація бізнесу, яка дозволяє оптимізувати виробничі та управлінські процеси.

Отже, для забезпечення економічної безпеки та сталого розвитку підприємств необхідно впроваджувати інноваційні підходи до управління, розвивати цифрові компетенції працівників та використовувати аналітичні інструменти для прийняття стратегічних рішень. Інтелектуалізація економіки є не лише фактором конкурентних переваг, але й ключовим елементом

стійкого функціонування суб'єктів господарювання в умовах сучасних викликів.

Висновки. Інтелектуальна економіка змінює підходи до забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання. Основними загрозами є фінансові ризики, кіберзлочинність, кадровий дефіцит та технологічні виклики. Для підвищення економічної безпеки необхідно використовувати сучасні цифрові технології, інвестувати в людський капітал та адаптувати бізнес-моделі до змін. Організаційно-економічні складові безпеки повинні включати кіберзахист, фінансове планування, автоматизацію процесів та аналітику ризиків. У сучасних умовах успішне підприємство – це те, яке не лише створює інновації, але й здатне захистити свої активи, дані та ресурси від загроз нової цифрової ери.

Під впливом інтелектуалізації економіки сутність економічної безпеки змінюється в бік її цифровізації та інноваційного розвитку. Це означає, що підприємства та держави повинні не лише захищати свої економічні інтереси традиційними методами, а й активно впроваджувати цифрові механізми управління безпекою, використовувати штучний інтелект, аналітику великих даних, автоматизовані системи контролю та інші передові технології для забезпечення стабільності та зростання в умовах нової економічної реальності.

Список використаних джерел

1. Ареф'єв С. О., Ареф'єва О. В., Копча Ю. Ю. Процесний підхід в розвитку конвергентності інвестиційних процесів на підприємстві в умовах диджиталізації. *Проблеми економіки*. 2023. № 4 (58). С. 112–118. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-4-112-118>.
2. Дячков Д., Потапук І., Капран І. Економічна безпека в системі стратегічного управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2021. №24. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-7>.
3. Зіненко К., Кобєлева Т. Економічна безпека підприємства: методологічна сутність та складові формування. *Вісник Національного*

технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки). 2022. №4. С. 9–16. DOI: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2022.4.9>.

4. Лепейко Т., Грузіна І. Концептуальні підходи до формування структури управління компетентною організацією. *Економічний простір*. 2023. № 184. С. 107–113. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/184-18>.

5. Пілецька С. Т., Коритько Т. Ю., Кравчук Н. М. Механізм забезпечення економічної безпеки підприємства. *Вісник економічної науки України*. 2022. № 1 (42). С. 64–69. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1\(42\).64-69](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1(42).64-69).

6. Пілецька С.Т., Коритько Т.Ю., Ткаченко Є.В. Модель інтегральної оцінки економічної безпеки підприємства. *Економічний вісник Донбасу*. №3(65) 2021. С. 56–65. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-3\(65\)-56-65](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-3(65)-56-65).

7. Прохорова В., Крутова А., Дяченко К. Економічна безпека підприємств України в умовах дестабілізаційного розвитку. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Економіка»*. 2022. №. 14 (28). С. 112 – 128. DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-14\(28\)-10](https://doi.org/10.33296/2707-0654-14(28)-10).

8. Смерічевський С. Ф., Ареф'єва О. В., Пілецька С. Т. Формування стратегічних рішень при управлінні змінами на підприємстві. *Бізнес Інформ*. 2022. № 6. С. 108–117.

9. Титикало В. С. Науково-практичний підхід до реалізації рефлексивного просторово-процесного управління складовими економічного потенціалу на підприємствах. *Бізнес Інформ*. 2022. №5. С. 108-118.

10. Тульчинська С. О., Солосіч О. С., Чорній В. В. Вплив діджиталізації управлінських процесів на систему забезпечення економічної безпеки підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 9. С. 54–58. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.9.54>.

11. Kuzior A, Arefieva O, Vovk O, Brożek P. Innovative Development of Circular Systems While Ensuring Economic Security in the Industry. *Journal of*

Open Innovation: Technology, Market, and Complexity. 2022. №8(3),139. DOI: <https://doi.org/10.3390/joitmc8030139>.

12. Bezpartochnyi M, Khaustova V, Trushkina N. Mechanism for ensuring international security in new geostrategic realities. Prospects for sustainable development and ensuring the security of economic systems in the new geostrategic realities. Scientific monograph. Košice: Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach, 2023. pp. 222-246.

13. Pohrebniak A., Tkachenko T., Arefieva O., Karpenko O., Chub A. Formation of a Competitive Paradigm of Ensuring Economic Security of Industrial Enterprises in the Conditions of Formation of Circular Economy. *International Journal of Computer Science and Network Security*. Vol.21 No.9, September 2021 pp. 118-124. URL: http://paper.ijcsns.org/07_book/202109/20210916.pdf.